

Verenigingsnieuws

Vrijdag 25 maart a.s. vindt onze Algemene Ledenvergadering/Jaarvergadering plaats om 19:30 uur in ons verenigingslokaal Óp Sankt Tolbert, Bloemendalstraat 11A te Vaals.

In dit nummer:

Straatnaamborden	1
Wergroep "Wegkruisen Gemeente Vaals"	2
Hexenverfolgung: Aachen / Nordrhein- Westfalen	2
Memorabilia van Vaalsers carnavals- artiesten in bewaring bij Sankt Tolbert	3
Verenigingsnieuws	4

Nummer 122

2022 #1

Straatnaamborden

Onlangs ontving ik van een collega verzamelaar een artikel afkomstig uit de Limburger Koerier van 23 juni 1894. Dit artikel handelt over een besluit van het gemeentebestuur van Vaals over het plaatsen van straatnaamborden. De tekst luidt als volgt:

"Door het gemeentebestuur werd het besluit genomen tot het aanbrengen van naambordjes aan de hoeken der straten.

Het nemen van dezen maatregel was zeer gewenscht en zal van groot gemak zijn voor het verkeer. Immers verscheidene straten hadden in 't geheel geen naam of wel één van minder goeden klank. De oude benamingen zijn echter voor het grootste gedeelte behouden, d.w.z. uit het Duitsch in zuiver Nederlandsch vertaald.

Enkele straten zijn herdoopt: zoo heet de Klostergasse thans Kerkstraat, de Rijksweg (alias Boulevard du Nord) eenvoudig Maastrichterstraat. De poëtische naam van Abschiedstrasse is veranderd in Septfontainerstraat, die van Lindenstrasse in Olmenstraat.

De Bau is ingelijfd bij de Tentstraat. Dan is er nog een Akenerstraat, een

Bloemendallerstraat en een De Clermontsplein geschapen."

Tot zover het krantenartikel dat om enige uitleg vraagt. Dat de huidige Kerkstraat vroeger de naam 'Klostergasse' droeg, is niet zo vreemd. Immers in de Kerkstraat bevond zich het klooster van de paters Redemptoristen, gebouwd in 1874 en daarna vergroot en uiteindelijk in 1963 gesloopt. In de jaren 1892-1893 was de nieuwe (huidige) St. Pauluskerk gebouwd en derhalve werd de 'Klostergasse' omgedoopt tot Kerkstraat.

De Maastrichterstraat heden Maastrichterlaan spreekt voor zich. De vreemde naam 'Abschiedstrasse' werd gewijzigd in Septfontainerstraat. Dit verwijst naar de 'Sieben Quellen' (zeven bronnen) in Seffent. Dit moet dus de huidige Seffenterstraat zijn. De naam 'Abschiedstrasse' zou zijn oorsprong kunnen vinden in de R.K.

begraafplaats gelegen aan de Seffenterstraat. Het

afscheid nemen van dierbaren.

De vermelding dat de 'Lindenstrasse' zou zijn gewijzigd in Olmenstraat roept vraagtekens op. Uit een oude kadastrale kaart uit 1829 blijkt dat de huidige Koperstraat vroeger de naam Olmenstraat had, terwijl op deze kaart ook de hedendaagse Lindenstraat voorkomt.

De 'Bau' werd ingelijfd bij de Tentstraat, aldus het krantenartikel. D'r Bau werd door de naaldenfabrikant Jacob Kuhnen als fabriek en woonhuis in 1777 gebouwd en bevat tegenwoordig een aantal woonappartementen. Kuhnen had een weiland dat 'Aan de Tent' genoemd werd (akte uit 1778). Ook in een andere akte wordt 'de plaatse genaamt de tent' genoemd. Hiervan is de naam Tentstraat afgeleid. De beduiding van de naam 'Tent' is echter niet bekend. De Akenerstraat, de Bloemendalstraat en het von Clermontplein hebben wij ook heden nog.

Victor Voncken

TENTSTRAAT

Werkgroep “Wegkruisen Gemeente Vaals”

Onlangs is het initiatief genomen voor een werkgroep wegkruisen door Lambert Jaegers uit Vijlen. Om een zo breed mogelijke groep te krijgen willen wij ook de lezers van de Nieuwsbrief van Sankt Tolbert hiervan ook in kennis stellen. Deze werkgroep gaat de kruisen langs wegen en paden in de gemeente Vaals inventariseren en zo veel als mogelijk documenteren. Samen starten ze een zoektocht om zo veel als mogelijk gegevens van deze kruisen te achterhalen en vast te leggen. Van Vijlen nemen aan de werkgroep deel de heren Alfons Horbach en Arthur Delnoy en van Lemiers neemt deel de heer René Kremer. Voor de deelname vanuit Vaals zoeken we nog één of twee enthousiaste mensen om met ons mee te doen. Door Alfons Horbach is ooit gestart met een inventarisatie. Hij heeft in de afgelopen jaren al veel of

bijna alle kruisen in de gemeente Vaals gelokaliseerd en vastgelegd. Het gaat dan om wegkruisen, boomkruisen en gevelkruisen. Hij heeft in Vaals 19, in Lemiers-Holset ook 19 en in Vijlen zelfs 67 kruisen gelokaliseerd. Deze inventarisatie is een prima vertrekpunt om het geheel completer te maken en voor de toekomst vast te leggen. De bedoeling is om meer gegevens op te sporen via allerlei kanalen zoals: archieven, internet of instanties benaderen, maar ook mensen vragen of zij informatie hebben of iets weten van kruisen. Uiteindelijk is het de bedoeling om de gegevens van kruisen bij de plaatselijke heemkundeverenigingen van de gemeente Vaals onder te brengen. Nadat deze kruisen zijn gedocumenteerd, wil deze werkgroep ook kijken of in het onderhoud van de

wegkruisen is te voorzien. Waar dit niet het geval is, wil men buurten, inwoners of andere partijen gaan uitnodigen om een kruis te adopteren om het zogenaamd klein onderhoud (onkruid wieden, bloemetje plaatsen, etc.) te doen. Heb je een warm hart voor wegkruisen, ben je bereid om gegevens van deze kruisen te achterhalen dan ben je van harte welkom om deel te nemen aan deze werkgroep. Samen dan bepalen wat er gedaan kan worden en wie-wat-wanneer doet. Er is beslist geen strakke planning. Het is fijn en gezellig als we de zoektocht samen kunnen oppakken. Heb je belangstelling of wil je meer weten, nemen dan even contact op met: Lambert Jaegers, 043-3063371 of 06-53990756 of l.jaegers@home.nl.

Hexenverfolgung: Aachen / Nordrhein-Westfalen

In Aachen wurde 1649 ein 13-jähriges Waisenmädchen auf dem Richtplatz am Aachener Königshügel auf

den Scheiterhaufen verbrannt. Das Mädchen ist das siebte dokumentierte Todesopfer von insgesamt 11 niedergeschriebenen Hexenprozessen in Aachen, die sich zwischen 1598 und 1649 ereignet haben. Manche Frauen wurden, meist aus unbekanntem Gründen oder weil sie nicht gestanden hatten, nicht hingerichtet, sondern nach ihrer öffentlichen Auspeitschung aus der Stadt gejagt: ein soziales Todesurteil. Aus der Stadt

Aachen ging es über die Königstraße und Maastrichterstraße zum Hexenberg. Dort über der Stadt wurden die Hinrichtungen ausgeführt. Der Begriff „Muffeter Weg“ stammt auch noch aus dieser Zeit, weil dort eine modrige Luf wegen der Leichen herrschte. Zitat: Dr. Werner Tschacher. (Auf dem Hexenberg, der immer noch diesen Namen trägt, steht eine Gedenktafel zur Erinnerung an die hingerichteten Frauen)

Memorabilia van Vaalser carnavalsartiesten in bewaring bij Sankt Tolbert

Op de wekelijkse archief bijeenkomst van woensdag 23 februari 2022 mocht de archiefcommissie uit handen van Jo Kern de originele gitaar van Frits Hermans van het alom bekende Topsy Trio in ontvangst nemen. Deze gitaar werd door de echtgenote van Frits Hermans, mevrouw Kätche Hermans ter beschikking gesteld aan Jo Kern, maar omdat Jo van mening was dat deze unieke en aparte gitaar (zie foto) beter op zijn plaats was bij Sankt Tolbert, overhandigde hij ze aan de Heemkundekring.

Het Topsy Trio

Van 1953 tot in de 70er jaren maakte in Vaals en ver daarbuiten het zgn. Topsy Trio furore. Nadat Hein Bröcheler in 1949, gestimuleerd door de eerste zitsoeng van de Grensülle, in de buut klom, vormde hij, voordat in 1953 het Topsy Trio ontstond,

samen met Frits Hermans een duo, dat ook deel uitmaakte van "Laache is Troef".

Het was de clowneske grappenmaker Hein Bröcheler (d'r Druje), die door zijn grappen en teksten het beeld van het Topsy Trio bepaalde. Onder zijn bezielende leiding waren d'r Hein, d'r Frits en 't Louisje (Wienen) graag geziene en gewilde gasten in diverse programma's. Zelfs Amsterdam genoot van de vocale en muzikaal humoristische attracties van het Topsy Trio. In het kader van de bekende Oranje – reizen werd het Vaalser trio door de organisatie geëngageerd om in het Amsterdamse Concertgebouw een propagandistisch programma een vrolijke noot te geven. Het werd een onvergetelijk succes. Niet alleen in verenigingsvlak heeft het Topsy Trio zijn sporen verdiend, zij stonden ook paraat, als er door welke vereniging dan ook, een beroep op hun medewerking werd gedaan, maar ook bij festiviteiten in kleine familiekring was het trio graag van de partij.

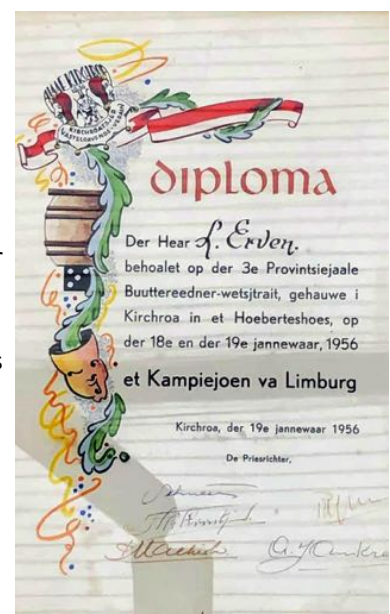
In januari 1964 vierde het Topsy Trio haar 11 jarig bestaan, met een overweldigend bezochte receptie. Het zal een bevestiging geweest zijn van hun populariteit, tevens een

stimulus om nog jaren door te gaan, tot in de 70er jaren.

Diezelfde morgen verscheen ook Guus Erven, zoon van Lambert Erven, op de archief bijeenkomst en overhandigde enkele oorkondes die in de 50er jaren waren ontvangen door zijn vader buuttekampioen Lambert Erven. Ook de beroemde "Gouden Narren-kap" is door de familie Erven beschikbaar gesteld aan Sankt Tolbert evenals de Stadsleutel en de scepter van Prins Lambert I uit 1961.

Voor de Heemkundekring een super woensdagmorgen, waarop zij diverse memorabele artikelen in ontvangst mochten nemen van bekende Vaalsenaren, die hun sporen tot ver over de grenzen van Vaals hebben verdiend. Dat alles met zorg bewaard zal blijven is vanzelfsprekend.

Arthur Cransveld

**HEEMKUNDEKRING
SANKT-TOLBERT
VAALS**

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
www.sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:
facebook

Verenigingsnieuws

**Vuur wunsje alle mitjlieder en leazer van d'r Nieuwsbrief
unne Sjunne Vastelovvend. ALAAF!**

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.